

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSE RATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericăscă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Hitleria da

Vara de obicei e plictiseală. „Sezon de castraveți” pentru presă și public. „Frumosul Adolj” s'a însărcinat să schimbe tradiția. A aranjat, în 30 Iunie noaptea, un spectacol cum n'a văzut Europa nici în cele mai senzaționale filme.

In rezumat: „Führerul” a coborât din aeroplan și a început a descărca gloanțe de revolver în capetele celor mai buni prietini și tovarăși ai săi. Numărul celor „sinuciși” în felul acesta variază între 3 și 300. Aleși pe sprânceană: cei mai de seamă conducători ai „trupelor de asalt”, cari au adus pe Hitler în fruntea țării. Totul cu vitează uluitoare. Totul pentru a salva „patria” de primejdia unui război civil, pe care l-ar fi declanșat planul blasfem al complotiștilor pedepsți: de-a înlătura pe Hitler dela cârmă.

Lumea a rămas, firește, înmărmurită. Mai ales că printre cei suprimați fără judecată se găsesc oameni de mare valoare și de pilduitoare probitate, cum a fost admirabilul creștin Klausener. Mulți nu-și pot explica nici astăzi enigma acestei barbarii spectaculoase, la un popor civilizată și legalist ca Germania.

Ea este totuși teribil de logică. La temeiul delirului național, în care trăiește Germania de ani de zile, stă religia forței și a violenței. O predică național-socialismului cu fapta și cearcă să-i dea și justificare doctrinară. Noul Dumnezeu german a nașterii și supraviețuirii lui, în mântuirea Blândetea și iubirea creștină trebuie înlocuite cu dreptul nelimitat al sângelui și al raselor. — Roehm și ai săi tovarăși au lucrat deci foarte logic: au voit să înlătura pe Hitler care nu a corespuns visurilor și așteptărilor. Cum? Cu forța, desigur. — Foarte consecvent, la rândul său, Cancelarul: i-a prins și i-a executat. A fost mai tare. Și ca să facă și ultima demonstrație pentru principiu: Macht geht vor Recht, mai întâi i-a executat pe complotiști și numai după aceea i-a judecat. Mai întâi le-a ars cadavrele, apoi a adus lege, care „a legalizat” fapta. — Totul în cea mai perfectă logică a forței.

Așa că justificările pe cari le mai dă pe deasupra „Führerul” biruitor, n'au nici un rost. Zice că răsvorâții au fost niște „maimuțe ridicole”, cari organizau, în saloanele lor luxoase, orgii strașnice, „cheltuind lunar pentru mese și banchete până la 30.000 Mărci”; duceau, din fondurile publice, viață de lux și de păcate scârboase, etc. Păcat de aceste destăinuiri. Erau mai frumoase și roaiile de sânge, dacă nu arunca în ele acest noroiu. Nici nu știm cum de l-a avut așa la îndemână. Căci până ieri, aceleași „maimuțe ridicole și corupte” i-au fost prietini devotați, eroi „cari au salvat și cucerit Germania”.

Dar așa's lucrurile din lume: schimbătoare. Se vor schimba încă multe, fără îndoială, în Germania. După aceeași neîndurată logică a forței și teroarei. Azi e liniște mare. „Și riscă capul” oricine ar îndrăzni să critice faptele guvernului. Totuși, în plină taină și liniște, poate că mulți se deprind în tragerea la țintă. Nu se știe la ce-i bun acest sport!

Nu, „e cu neputință a face fericit un popor prin violență” (Dollfuss). Adevărata ordine se clădește numai pe dreptate, pe respectul persoanei și a vieții, pe cinstirea legilor morale a căror auctoitate eternă e Dumnezeu. Dictatura care pune în locul acestor norme imutabile voința unui om, duce la dezastru. Cu revolverul se cârmuiesc bandele de tâlhari, nu statele civilizate și renunțarea la libertăți denotă suflet de sclavi nevolnic!

Hitler a trimis un mesaj binevenit tuturor amatorilor de dictaturi și închinătorilor glonțului!

Terțiarii

Câteva considerațiuni în legătură cu necesitatea împământării la noi a ordinului Terțiarilor

de P. IOAN RINEA

Se vede că cuprinde un mare adevăr zicala: Varietas delectat, căci spiritul omenesc e veșnic în căutarea altor și altor lucruri noi. Insetează mereu noutatea: aliquid novi, ca și când nici nu s'ar putea alimenta cu altceva, decât cu ceva inedit. Și dacă, pe de-o parte, acest veșnic nesatisfăcut apetit al noutății e un incontestat izvor de plăceri spirituale și e, mai presus de toate, adevăratul resort al progresului omenesc, nu e mai puțin adevărat că, pe de altă parte, în domeniul credinții urmărirea și vânarea cu orice preț a lucrurilor noi, nu poate aduce totdeauna rezultate fericite.

Aceasta din motivul că în viața religioasă cadrele sunt deja trasate și jalonate de adevărurile veșnice date. Menirea noastră se rezumă aici să aprofundăm, să intensificăm și bilitate, experiența religioasă a eroilor vieții creștine.

Un fapt, divers în aparență, — intrarea câtorva credincioși de al Bisericii noastre în ordinul Terțiarilor — a inspirat părintelui prof. D. Neda o pagină de caldă pledoarie pentru o răspândire cât mai largă a ordinului Terțiarilor între filii Bisericii noastre unite.

Cred că ar fi păcat dacă, mânați mereu înainte de goana după alte noutăți și alte subiecte mai interesante, am lăsa ca floarea gândului bun să se ofilească repede, ca orice altă „floare de o zi”, ce astăzi înflorește și mâine în cuptor se aruncă. Ba, mai mult: Avem datoria de a încerca stăruitor să împământăm și la noi minunata floare a ordinului, care a contribuit în mare măsură să coboare pe pământ, între oameni, suflul și spiritul „Impărăției lui Dumnezeu”.

Incontestabil, și noi Românii ne frământăm să ne găsim și să ne croim o nouă alvie vieții noastre religioase, ce se dorește tot mai expresivă și tot mai adânc trăită. Din aceasta adânc simțită nevoia lăuntrică a sufletului nostru a luat ființă la frații ortodocși FOR-ul pentru intelectuali și Oastea Domnului pentru poporul de jos, iar la noi AGRU și Reuniunile Marlane.

Sunt bune, fără îndoială, AGRU și Reuniunile, dar simțim că sunt insuficiente. Experiem doar zilnic, cât sunt de insistente chemările și amăgirile lumii, cât de dese și grele ne sunt alunecările, cât de slabă ne e voința de bine și cât de fragilă ne e perseveranța pe drumul bunelor intențiuni, și că forța de disciplinare lăuntrică, de sigură și neșovăelnică călăuză a numitelor asocieri religioase, e așa de absentă și așa de slabă.

Când răul innăscut firii noastre pământeste bate cu elementară putere la porțile sufletului și cere intrare, simțim, vai, că forța de coeziune spirituală, de strângere într'un mănunchiu bine legat de sprijinire și de îmbărbătare reciprocă, e așa de mică în așezările acestor asocieri de un prea larg liberalism în mișcare. Nu știu cum, dar, par'că, e prea vast și deci prea vag domeniul de acțiune a numitelor asocieri, că prea elastic și prea îndepărtat e spiritul conducător și puterea lor coercitivă. Ori, noi mai de grabă simțim nevoia unei aspre și mereu simțite îngrădiri și disciplinări lăuntrice, care în lupta grea ce trebuie să o purtăm clipă de clipă pentru biruința binelui din noi, să ne aducă mereu aminte că ne-am angajat ostași-voluntari sub steagul lui Hristos.

viața și înțelegerea când ne ducem cu gândul la cașuni a severilor locuitori din chiliile tăcute ale mănăstirilor, cei mai mulți, dacă nu aproape toți, par'că ne înfiorăm de povara sarcinei ce și-au luat ceice au lăsat toate și au urmat chemarea Domnului. Iar aceasta din motivul, că adevărat și adânc e cuvântul: „Nu toți cuprind aceasta, ci cărora le este dat”. (Mat. 19. 11).

Dar iată că Biserica vine și fiilor ei, cărora nu le priește spiritul auster al chiliilor călugărești și cari, pe de altă parte, simt în sufletul lor arzând dorul unei vieți trăite mai aproape de Domnul, cu toate că trăesc în mijlocul valorilor lumii, — iată că Maica noastră bună, Biserica vine și le pune la îndemână un mijloc de a putea trăi viața sfântă a mănăstirii aproape în întregime — și în furnicarul și vuetul cotidian al lumii.

Ne-a dat ordinul al treilea, acela al Terțiarilor.

Sfântul Francisc de Assisi a fost rugat de un neguțator italian să-i dea niște reguli, prin observarea cărora să ajungă la sfințenie, trăind și pe mai departe în mijlocul valorilor lumii. Și Sfântul, care întemeiase cu ceva mai înainte ordinul franciscanilor și acela al clariselor, i-a dat regulile, cunoscute ca regulile ale ordinului al treilea al Sfântului Francisc, cari s'au lăfșit foarte repede. Aceste au fost apoi recomandate și aprobate de o mulțime de Papi, dintre cari unii le-au modificat, ușurându-le după nevoile reclamate de timpuri.

Ordinul al treilea se deosebește de asociațiile religioase prin aceea, că membrii lui fac vot, poartă, nevăzut, o halnă specială și că au superior, iar de celelalte tagme călugărești se deosebește prin aceea că membrii lui trăesc

în mijlocul valurilor turburi ale vieții, dar nu sunt obligați să observe cele 3 reguli monahale ale sfaturilor evanghelice, ci numai poruncile lui Dumnezeu.

Ce binefăcătoare influență poate exercita asupra unui suflet dornic de a se ridica în regiunile unei vieți sfinte, acceptarea regulilor acestui ordin, se poate deduce din următoarele considerațiuni:

1. La botez am făcut profesiunea credinței și ne-am obligat să ne lăpădăm de cel rău și de toate lucrurile lui și să ne închinăm lui Hristos. Dar aceasta am făcut-o ca prunci mici, inconștienți, prin nașul nostru și, deci, nu-mi mirare că votul făcut atunci de noi prin altul, fără știrea și voința noastră expresă, îl călcăm mereu. Simțim, prin urmare, lipsa unui legământ și vot solemn, pe care să-l facem în deplină cunoștință și chibzulință a hotărîtorului pas ce-l facem. Și acest lucru îl facem în votul solemn al intrării în ordinul al treilea.

2. Am întreat odată pe un preot de ai noștri, de ce poartă reverenda zilnic. Și mi-a răspuns: Haina aceasta e haina sfântă care m'a reținut în viață dela multe păcate. Și cu un impresionant gest și-a sărutat haina. — Ori, Terțiarul poartă și el sub haina de deasupra o bucată de haină, care e rămășița vechel uniformă a tagmei și care rămășiță aminteste celui ce o poartă jugul lui Hristos pe care jug omul de bunăvoie l-a luat asupra sa. Da, haina aceasta (scapulare) e un memento viu și veșnic pentru cel ce-o poartă că el poartă haina pocăinței, că de fapt s'a îmbrăcat în Hristos, și e al lui Hristos, căruia trebuie să-i dăruiască viața sa clipă de clipă. Ce minunat îndemn stăruitor a căuta mereu să pășească în urmele Domnului!

3. Și superiorul ordinului veghează mereu asupra membrilor cu iubirea și cu asprimea unui adevărat părinte. Și e o adevărată fericire pentru membri în a asculta și a se supune îndrumărilor mai marelui în toate lucrurile.

4. Și apoi, câte nenumărate haruri, indulgențe și binecuvântări sunt legate și rezervate

exclusiv acestui ordin așa de mult iubit și favorizat de atâția Papi!

Celoralte ordine religioase li s'a adus mereu acuza, că prin faptul că trăesc izolate de lume au dezertat de pe frontul de luptă al vieții, unde prezența lor e așa de necesară, și lipsa lor e așa de adânc simțită. Ori, iată ordinul ideal, care în lume trăește, dar nu trăește lumii, ci lui Isus Hristos.

Fericiți și binecuvântați vor fi cei ce vor munci și vor osteni pentru lășirea acestui ordin între mireni, dar mai ales între preoții Bisericii noastre!

Idee norocoasă. I-a venit răposatul episcop polon Lisecki, când să se apuce de clădirea catedralei din Katowice, centrul carbonifer din Silezia polonă. Și a trecut-o în faptă urmașul său, actualul episcop Adamski.

Iată de ce-i vorba: Și-au zis acești ierarhi așa: Sunt atâția muncitori muritori de foame în eparhia aceasta. Lăcaș de închinare vrem să ridicăm. Bani însă nu prea avem. Dar guri flămânde și brațe de lucru sunt destule. Să dăm de lucru acestor brațe și de mâncare acestor guri, în măsura puterilor noastre și a înțelegerii creștine ce vom întâmpina la cei ajunși la ananghie.

Și au făcut cum au plănut. Au scris tuturor parohilor să se pună în contact cu șomerii din parohia lor, făcându-le cunoscut că la Katowice este de lucru la clădirea catedralei. Fiecare muncitor capătă, câtă vreme e în muncă, sălaș, de mâncare și o plată mai modestă, ca despăgubire pentru haine. — Și s'a ajuns la rezultate admirabile. Actualmente lucrează la construirea catedralei 100 de atari muncitori, în grupuri succesive. Banii de lipsă pentru hrană și plăți se adună din ofrande benevole. Iar lucrările merg înainte.

În același timp această inițiativă de fericită inspirație atinge deodată două scopuri nobile: usurează mizeria multor muncitori în pragul deșănădejii și contribuie la preamărirea lui Dumnezeu, în cinstea căruia se ridică astfel noul Sion.

Răvaș școlar

Concluzii la examenele de bacalaureat

(—) S'au încheiat, în toată țara, examenele de bacalaureat. Comisiile strașnice, candidații proști, rezultat dezastruos. Procentul căderilor a fost peste 60%.

Frământată de alte griji, opinia publică a luat spre știre și a trecut repede la ordinea zilei. Mai mult, s'au găsit și pedagogii de curtea cari au aplaudat pe ministrul școalelor pentru aranjarea acestui spectacol dureros. S'au găsit „apostoli” cu sâmbrie, cari știu puțină ortografie și n'au înțeles totuși, că ne-am dat iarăși, în chip stupid, un nou certificat de paupertate națională. Nu bleșilor tineri căzuți pe capete, ci școalei secundare și conducătorilor ei.

Admitem, că absolvenții liceelor noastre sunt slab pregătiți. Mai mult: ies de pe băncile școalei pur și simplu zăpăciți. Întrebarea este însă: cine-i de vină? La nici un caz nu ei în primul loc. Ei sunt tineretul de totdeauna. Nici mai proști nici mai deștepti, nici mai buni nici mai răi decum îi face familia, școala, societatea. — Dar cum ar putea ieși, și cei mai înzestrați dintre ei, dintr'o școală căreia lipsește programul unitar, armonizat întreg într'o superioară concepție de viață? Cum să nu-i zăpăcească harababura programatică și administrativă în care este învăluită școala noastră întregă? An de an și semestru de semestru se schimbă legi și regulamente. În fiecare lună se răstoarnă totul cu capul în jos. Școala întregă se conduce după capriciul telegramelor ministeriale. Dintr'o astfel de nebunie nu pot ieși tineri „maturi” pentru viață și universitate. Ci, în chip fatal, vom avea o generație de zăpăciți și dezorientați.

Dovadă zdrobitoare pentru această uluitoare domnie a capriciului și a trăznăii în școli, este faptul că anul acesta s'a conceput și organizat actualul bacalaureat. În luna Mai, ministerul s'a trezit să mai strecoare în lista materiilor de examen încă vre-o două, pe

Foiața „Unirii”

Nihil sine Deo

Refacerea societății prin recreștinarea intelectualilor

Lucru sigur, constatat și de toți știut, că un organism bolnav nu este în stare să desvolte o activitate normală. Și cu cât boala de care suferă cineva este mai gravă, cu atât va fi mai stângenit în munca ce trebuie să o desfășoare. Cu toate acestea, până când omul dispune de facultățile mentale nu putem vorbi de o paralizie completă a vieții sale. Ciungul va putea citi și scrie; se poate bucura de frumusețile naturii și într'o măsură oarecare poate chiar folosi societății. Orbul se delectează în acordul sunetelor; surdul în îmbinarea culorilor, iar mutul gustă din ambele etc. Nici o boală nu întrece deci în gravitatea ei pe cea mentală; numai aceasta îl face pe om neom.

Constatarea de mai sus — mutatis mutandis — o putem aplica și societății din zilele noastre. La fel cu individul și societatea de azi suferă de multe boale. Și dacă pentru individ boala cea mai cumplită este cea mentală, pentru societate, mai ales în zilele noastre, este *necredința*: lipsa de legătură cu Dumnezeu, care deține frânele întregului univers și face să pulzeze viața în toate creaturile începând dela cele mai neînsemnate până la cele mai perfecte.

Să privim la perioada de după războiul mondial. Desechilibrul social din acest răstimp pare a fi fără pereche în istoria omenirii. Popoarele sunt în plină mișcare și fierbere. Nu și-au recăstigat calmul nici după 15 ani de pace. Dacă ai întreba sociologii și politicienii pricepuți, ce va fi mâine, unde vom ajunge, când se va sfârși cu haosul în care ne aflăm, vor sta muți în fața acestor întrebări.

Nu se muncește azi? Nu ar pute spune nimeni. Muncă febrilă ca în timpul de față nu s'a prea observat. Diferitele științe au ajuns la înălțimi neatinse de înaintași. Se vădesc năzuințe intense pe teren economico-financiar; frământări continue în toate domeniile pentru îndrumarea societății spre o soartă mai bună. Rezultatul? Neîndestulitor. Și asta se datorește faptului că mulți, chiar foarte mulți, cari ocupă posturi de conducere, nu-și dau seama că forțele omenești sunt insuficiente. „Nihil sine Deo”. Cât de frumos sună aceste cuvinte cari împodobesc emblema țării noastre! A spus-o doar Mântuitorul apostolilor, și prin el nouă: „Fără de mine nimica nu puteți face”. Cu toate acestea o bună parte din societate petrece într'o stare de indiferentism religios dela care mai trebuie un pas până la necredință și încă unul până la o atitudine cu totul ostilă credinței. Pentru unii, afară de știință nu mai există nimic; pentru alții rațiunea ori materia este totul. Starea sufletească de azi este rezultatul frământărilor și a ruinei religioase din trecut. O privire fugară înapoi și iată curentul necredinței din evul mediu, re-

nașterea (păgânismul nou), protestantismul, enciclopediștii, Voltaire, părintele necredinței moderne, al cărei făt a roșt revoluția franceză cu multe urmări dezastruoase, Kant cu principiile sale filosofice diametral opuse filosofiei creștine; marxismul cu teoriile întortochiate în privința rezolvirii problemei sociale și în fine ajungem la filosofia curat anticreștină (Nietzsche, Schlegelmacher și a.).

Omul zilelor noastre nu este cu totul necredincios, dar multe suflete sunt îmbibate de principii străni, cari dacă nu șterg ori nu desrădăcinează credința cu totul, o acoper în așa fel încât nu mai strălucește. Este asemenea omului încarcerat și jarului de sub spuză. Acela nu mai folosește societății, iar acesta nu mai încălzește.

Iată primejdia ce ne paște și care amenință mai cu seamă orașele. O bună parte dintre intelectualii noștri, dând tot timpul preocupărilor de ordin economic, prea lumești, fac din religie pur și simplu o paradă cu ocazia diferitelor solemnități și se folosesc de ea pentru interese personale ori colective, dar meschine.

Că mulți dintre intelectualii noștri nu cercetează biserica, nu s'au mai împărtășit de sacramentul spovedaniei și al sf. Euharistiei de când au terminat liceul ori de când s'au căsătorit, este o crudă realitate. Să stai numai la o parte să ascuți conversațiile intelectualilor de azi — onoare excepțunilor! — despre biserică, religie, preoțime etc., și-și ridică părul în cap.

lângă cele din trecut. Este, pur și simplu, aberație. — Apoi: Comisii alese pe sprânceană... politică; și din profesori cu totul necunoscuți de elevi. S'a dovedit, că unii din examinatori nu știau pune întrebări; alții au dat greșit temele la matematici; alții, începători în comisii, au căutat să se arate „grozavi”. — În felul acesta examenul s'a transformat în simplu măcel sau, în cel mai bun caz, în loterie.

Nu pe această cale se poate ajunge acolo, unde trebuie și unde dorim cu toții: să avem mai puțini absolvenți de licee și mai bine pregătiți. Ci trebuie făcută cu totul altă politică școlară. Ne trebuie o școală secundară cu program unitar, răzimat pe concepția de viață creștină. Ne trebuie *statornicie* în școală. Copiii noștri nu-s cobai de experiențe, la dispoziția tuturor capriciilor ministeriale. — Apoi: mai puține școli secundare și selecție mai severă în cursul anilor de liceu. Dacă odată au ajuns băieții la bacalaureat nepregătiți, trănetele ministeriale nu mai îndreaptă nimic. Vor face examenul așa cum sunt. Dacă nu acum, de sigur la toamnă, ori peste 2—3 ani. Atâta încearcă, până trec. Nu vor avea nici odată știință mai multă. Vor cheltui, în schimb, părinții bani mai mulți și va crește, zi de zi, valul de amărăciune și de revoltă atât în sufletele copiilor, cât și ale părinților. Asta-i singurul rezultat la care duce căsăpia brutală, cum a fost cea de acum.

E timpul suprem, să încetăm cu jocul de-a școala, pe care îl cultivăm în chip primejdios. Să tratăm ceva mai serios și mai cu grijă sufletul copiilor. E vorba de viitorul neamului!

Șomajul în scădere. Oficiul internațional al muncii, din Geneva, a publicat statistica șomajului pe al doilea trimestru al anului corent. Se constată, pe toată linia și în toată lumea, o îmbunătățire a situației nu numai față de trimestrul corespunzător al anului 1933, ci și față de primele trei luni ale anului în curs. Tendința generală de ameliorare a stărilor economice începe deci a birui greutățile, cari rămân încă totuși destul de considerabile.

Atunci să nu ne mirăm că și pătura cea mai curată și sănătoasă a cetățenilor — pătura țărănească — este astăzi pe alocurea cât de bine expusă ideilor reacționare din toate punctele de vedere. Înainte de războiu, cel puțin religiozitatea satelor compensa în mare măsură lipsa de credință a orașelor.

Creștinii în genere, dar mai ales filii bisericilor noastre, trebuie să ajungă odată la convingerea, că religia și credința nu sunt incompatibile cu nici o stare socială fie aceea cât de sus pusă. Fiecare om are un suflet de mântuit. Nu și-ar face oare pătura de jos cu totul altă idee despre intelectualii noștri, când i-ar vedea în mijlocul lor, luând și ei parte la serviciile divine din Dumineci și sărbători, ori la toate solemnitățile de natură religioasă? Incontestabil că da. S'ar bucura și nu numai că nu i-ar slăbi credința, ci și-ar întări-o tot mai mult, iar încrederea în pătura intelectuală i-ar crește din zi în zi. În felul acesta autoritatea celor sus puși asupra celor de jos și-ar lua din nou locul ce i-se cuvine. Ascendentul aceluia asupra acestora ar fi cu mult mai mare.

Aruncând o scurtă privire asupra vieții de familie a unora dintre intelectualii, stai încrămențit. Vezi găsi acolo tot ce vrei, numai pe Dumnezeu nu. Se vorbește acolo de tot ce vrei, numai de religie nu. Educația religioasă din familiile culte pare că nu a lăsat nici când atât de dorit ca în zilele noastre. Și trebuie să mărturisim cu regret, că chiar și unele familii preoțești lasă de dorit în această privință.

Convenție bisericească româno-jugoslavă. În seara lui 2 Iulie s'a semnat convenția relativă la „regimul bisericilor ortodoxe române din Banatul jugoslav și al bisericilor sârbești din Banatul român”. Prin aceasta se încheie seria diferitelor convenții și acorduri cari reglementează toate chestiunile cari au format până acum obiect de discuție între cele două țări.

Luăm spre știre cu toată bucuria și... cu oarecari rezerve. Ne place să credem, mai întâi, că statul român nu s'a gândit să ia în apărarea sa exclusiv pe frații ortodocși din Jugoslavia, ci și pe românii uniți, mulți puțini, câți îi avem peste hotar. Că de, și ei sunt suflete românești, pe care nu trebuie să le pierdem. Ne-ar plăcea apoi să fim siguri, că stipulațiunile acestui întreg „ciclu de acorduri și convențiuni”, menite să facă posibilă viața românească a fraților din țara sârbească, nu vor rămânea numai pe hârtie. Trecutul, din acest punct de vedere, nu prea e liniștitor. Românii din valea Timocului au fost, pur și simplu, desființați, sub raport național, cu foc și sabie. — Al doilea grup de Români din Sârbia, cei din Macedonia, anexați după războiul balcanic din 1913, au pățit-o la fel, deși guvernul sârbesc se angajase solemn, prin declarație ce face parte integrantă din tratatul de la București, că le va respecta toate drepturile avute. Nu s'a ținut de cuvânt. Le-a închis toate bisericile și școlile, între cari și liceul din Bitolla. — Românii din Banatul jugoslav au făcut și ei aceeași experiență. În schimb școlile și bisericile sârbești din Banatul românesc nu s'au putut plânge de nimic. Au avut permanent toate drepturile și toate subvențiile statului român. S'a făcut față de ele, nu odată, chiar exces de bunăvoință.

Să sperăm totuși că deacum va fi bine. Oricum, statul are datoria de a veghea. Rușinea și umilirea din trecut nu mai poate fi tolerată cu nici un preț și la nici un caz. Este în joc prestigiul țării!

Cauzelor de mai sus se datorește faptul că dintre filii de intelectuali foarte puțini ori aproape de loc nu îmbrățișează cariera preoțească, dacă-i permis să o numim așa. Acești apostoli ai lui Hristos se recrutează în foarte mare măsură din clasa de jos*).

Afirmația aceasta nu se combate prin faptul, că pătura socială de jos este mai numeroasă, deoarece proporțional tot intelectualii au mai mulți copii la școlile înalte.

Să ne oprim puțin și la școala medie care lasă mult de dorit în privința religiozo-morală. Durere, sunt profesorii cari nu-și dau seama de marea răspundere ce apasă pe umerii lor. E de necrezut, ca un profesor în cursul prelegerilor să expună în așa fel de ex. viața intimă a popoarelor din antichitate încât să ațite simțurile elevilor, ori să predea unele lucruri în așa formă ca să se strecore în mintea lor gânduri ce-l fac să se scandalizeze înșiși. Părinții acelor copii ar trebui să vorbească și autoritățile școlare să se sesizeze. Astfel de elemente ar trebui înlăturate numai decât din învățământ.

Cu toate acestea, școala medie nu este atât de primejdioasă pentru sufletul tineretului, venind acesta mereu în contact cu pro-

* Servească-ne de pildă pentru confirmarea celor de mai sus studenții Academiei de teologie din Blaj. Starea aceluia după profesiunea părinților este următoarea: fii de plugari 88, de preot 7, de învățător 7, funcționari mijlocii și mici 5, meseriași mici 3, ceteriști mici 2, ziler 2, șef de gară 1, profesor secundar 1, comerciant mic 1. Total 87.

Știri mărunte

Pentru salvarea fraților din Seculme. La sărbătoarea sf. apostoli Petru și Pavel s'a așezat o nouă piatră de temelie la viața sufletească și românească a fraților din risipirea secuiană. În fața unui grup puternic de intelectuali și de popor, s'a sfințit temelia noului locaș de închinare care se ridică în *Mărtinișul* Odorheiului. Dumnezeu va răsplăti, de bună seamă, strădaniile neobosite ale dlui primpretor *Dr. Macedon Ceonca* și ale pâr. *V. Lupu*, râvna cărora răspândește nouă viață românească în acele părți prea mult uitate.

Nimic supranatural la Ezquioga. S'a făcut multă valvă, în vremea din urmă, în jurul unor pretinse aparițiuni ale Preacuratei și a unor mari revelațiuni ce s'ar fi făcut la orașelul din Spania, Ezquioga. Era vorba de o adevărată repetare a cazului Ioanei d'Arc. S'au făcut pelerinajii grandioase la locul arătărilor și s'au scris, la repezeală, cărți întregi despre ele. Luată în cercetare mai deaproape, ele n'au rezistat însă probelor. Congregația Sf. Oficiu, printr'un decret datat din 18 Iunie 1934, declară că „aceste aparițiuni și revelațiuni sunt absolut lipsite de orice caracter supranatural”; și trei lucrări scrise despre ele (*Fort: Un nou caz Ioana d'Arc; Boné: Minuni și semne la Ezquioga; Hermano Cruz de Lete Sarasola: Un fruct al Ezquiogăi*) sunt declarate ca trecute „ipso iure”, în sensul canonului 1399 nr. 5 din Cod., în șirul cărților oprite de Biserică.

Pelerinaj la Bixad. Aflăm din „Patria”, că și anul acesta s'a ținut, cu pompă mare și cu participare de multe mii de credincioși, tradiționalul pelerinaj de Sân-Petru la mănăstirea Bixadului. Ca și în trecut, pâr. episcop *ALEXANDRU* al Maramureșului a ținut să conducă în persoană această puternică manifestație de credință și de întărire sufletească. S'au cuminecat aproape trei mii de credincioși; cifră care singură este suficientă pentru a vădi deplina reușită a sărbătorii, precum și marele rol de

feșorul de religie. Cu mult mai tristă este soartă aceluia cari ajung pe mâinile unora dintre profesorii universitari. După spusele studenților, sunt și profesorii de acela cari, când pot, lovesc în Dumnezeu și credință. Din partea cutărui medic se neagă existența sufletului, fiindcă în calitate de bun cunoscător al organismului amenesc, el nu a dat de suflet nici odată.

Să nu ne mirăm atunci că nici profesorii universitari nu se mai bucură de autoritatea de care ar trebui să se bucure și de care de fapt se bucură cei ce merită.

Imoralitatea trebuie apoi combătută *ex-radice*. Ea este în măsură foarte mare cauza necredinței și lipsei totale de Dumnezeu, vorba sf. Augustin: „Nemo incredulus, nisi impurus”.

Dar nu este de disperat. Pe lângă curentul antireligios destul de puternic, constatăm chiar în zilele noastre o înclinare tot mai mare din partea multor intelectuali spre o viață mai creștinească. O revenire la matcă se observă din zi în zi. E chiar de dorit în interesul obșteșc al neamului nostru eminent creștin. Este aceasta o datorie sfântă a fiecărui Român care dorește din inimă propășirea neamului nostru.

Răsună deci pretutindeni, ca să pătrundă în inimile tuturor, adajul atât de scump: „Nihil sine Deo”.

Prof. Dr. V. Aftenle

